

Lapinhilpi

Ryssgräs
Arctagrostis latifolia

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

Rauhoitettu (LSA 521/2021)

EU:n lajikoodi: 1941

Luontodirektiivin laji (liitteet II ja IV)

BOR suojelutaso suotuisa, vakaa

Luonnehdinta

Lapinhilpi on monivuotinen, kasvullisesti leviävä kookas heinä. Se muodostaa laajahkoja, tiheitä tai epähäntäisiä kasvustoja. Korsi on tanakka ja lehdet ovat lyhyet, lyhytkärkiset ja sinivihreät. Suppea, jäykän pysty, tumman sinipunaisen värityksen vallitsema röyhy kohoaa reilun puolen metrin korkeuteen. Sinipunaisuus usein katkaisee korrenkin sinivihreyden lehtitupissa ja röyhyn alla. Lajin saattaa sekoittaa ruokohelppiin (*Phalaroides arundinacea*) tai lapinkastikkaan (*Calamagrostis lapponica*), mutta kaleita pidemmät ulkohelpeet erottavat lapinhilven molemmista. Lapinhilpi kukkii heinäkuussa. Siementuotanto on ilmeisesti heikkoa, mikä rajoittaa suvullista leviämistä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Lapinhilpi kasvaa turve- tai muta-alustalla lähteisillä, tihkuilla tai tulvaisilla paikoilla. Se näyttää viihtyvän sekä karuilla että suhteellisen runsasravinteisilla alustoilla. Suomessa lapinhilpi on ollut aina harvinainen. Nimensä mukaisesti sitä esiintyy vain Lapissa. Kaikki tunnetut esiintymät rajoittuvat Kittilään, Sallaan ja Sodankylään. Kittilä on lajin läntisin esiintymiskaipa Euroopan unionin alueella. Lajin kasvupaikkavaatimuksia ja harvinaisuuden syitä ei tunneta.

Nykytila ja uhkatekijät

Lapinhilpin esiintymät sijaitsevat kaukana asutuksesta suojelualueilla tai Metsähallituksen hallinnassa olevilla valtionmailla. Sen kasvupaikoilla ei ole välittömiä uhkia. Viime vuosikymmeninä tehdyissä seurannoissa esiintymien tilan on todettu säilyneen vakaana.

Hoitosuositukset

Lapinhilpin kaikki tunnetut kasvupaikat ovat luonnontilaisia, eikä hoitotoimia tarvita. On kuitenkin varmistuttava siitä, että kasvupaikkojen vesitalous säilyy muuttumattomana myös tulevaisuudessa.

Lähteet

- Ilmonen, J., Rytteri, T. & Alanen, A. (toim.). 2001. Luontodirektiivin kasvit ja selkärangattomat eläimet – Suomen Natura 2000 -ehdotuksen luonnontieteellinen arviointi. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 510. 177 s.
- Kalliovirta, M. 2017. Lapinhilpi (*Arctagrostis latifolia* (R. Br.) Griseb.). Teoksessa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. S. 211–212. Suomen ympäristö 1/2017.
- Kurtto, A. 1997. Lapinhilpi – ryssgräs. Teoksessa: Rytteri, T. & Kettunen, T. (toim.). Uhanalaiset kasvimme. Suomen ympäristökeskus ja Kirjayhtymä Oy, Helsinki. S. 67.
- Mossberg, B. & Stenberg, L. 2005. Suuri Pohjolan kasvio. Suom. Vuokko, S. & Väre, H. Tammi, Helsinki. 928 s.

Kuva: Heikki Eeronheimo